

Datum
5 juli 2017

Retour:
Provinciale Staten van Noord Brabant
Postbus 90151
5200 MC 's Hertogenbosch
statengriffie@brabant.nl

Onderwerp
Reactie ZLTO Transitie veehouderij debat
Provinciale Staten 7 juli 2017

Geachte Statenleden,

We hebben de afgelopen maanden diverse brieven gestuurd over de gevolgen van het voorgestelde beleid van Gedeputeerde Staten. Ja, we delen de keuze voor een verdere verduurzaming van de veehouderij. Daar hebben we afspraken over gemaakt en die komen we na. De weg er naar toe delen we niet. Juist de stapeling van beleid met de Verordening Natuurbescherming, het stalderen en de BZV zorgen er voor dat de maatregelen niet meer te dragen zijn voor veel boeren. Het zorgt er voor dat 500 bedrijven extra moeten stoppen en leidt er toe dat de inkomens van de overige veehouders nog meer onder druk komen. Daarnaast zal de schaalvergroting doorzetten, is de milieuwinst gering en ook het dier met minder dierenwelzijn is de dupe (zie reactie Dierenbescherming). Ook de burger zal de uiteindelijke resultaten van dit voorgestelde beleid straks niet begrijpen. Redenen genoeg om niet met dit beleid in te stemmen.

Financiële gevolgen zijn groot

De gevolgen zijn groot op macroniveau maar ook op het individuele niveau. Onlangs heeft Agrifirm u een brief geschreven en daarbij de macro-economische onderbouwingen beschreven. Agrifirm schat in dat er voor 2022 tussen de 300 en 800 miljoen euro extra geïnvesteerd en afgeschreven moet worden. Zoals Agrifirm terecht aangeeft is het voor de sector daardoor een schier onmogelijke opgave. Daar gaat geen flankerend beleid mee helpen. Zeker zo belangrijk zijn de persoonlijke verhalen van onze veehouders. Tijdens de insprekmomenten van uw vergaderingen hebben ze u toegesproken en verteld wat de maatregelen voor het gezin en het bedrijf betekenen. Deze verhalen kwamen uit hart en lieten zien welke ingrijpende gevolgen het voorgestelde beleid heeft. We hebben deze gevoelens nu onderbouwd met harde cijfers. We hebben met behulp van ABAB door laten rekenen wat het op bedrijfsniveau voor de verschillende bedrijven betekent. We hebben vier voorbeelden uitgewerkt. Dit zijn op dit moment financieel gezonde bedrijven. We hebben een varkens-, een pluimvee-, een melkvee- en een kalverenbedrijf doorgerekend. De uitkomsten laten zien dat het voorgenomen beleid grote negatieve consequenties heeft voor het bedrijfsresultaat en grote investeringen vergt. Hieronder geven we een samenvatting van de resultaten.

De maatregelen kosten een varkensbedrijf met 500 zeugen een extra investeringslast van ruim twee ton en het bedrijfsresultaat daalt met 28.000 zodat het onder nul komt. Op basis van de gekozen uitgangspunten blijkt dat na de verplichte investering om aan de aangescherpte eisen te voldoen een negatieve financieringsmarge ontstaat van 8%. Dit betekent dat het bedrijf in de eerste jaren na investering een bedrag van € 22.000 tekort komt. Het kan dan de noodzakelijke aflossing niet realiseren. In de praktijk betekent dit dat wanneer het bedrijf een financieringsaanvraag voor deze investering gaat doen, het een negatief antwoord krijgt op de financieringsaanvraag. De continuïteit van het bedrijf loopt door deze aangescherpte regelgeving gevaar.

Voor het melkveebedrijf met 180 koeien betekent het een extra investering van ruim 157.000 euro en een daling van het bedrijfsresultaat met 17.000 euro. Het bedrijfsresultaat alleen zegt te weinig over het toekomstperspectief van een onderneming. De financieringsmarge doet dat wel. De financieringsmarge geeft aan welke ruimte er in de prognose is om investeringen (of bijvoorbeeld een overname) te financieren, tegenvallers op te vangen of een buffer aan te kunnen leggen. Zonder de investeringen realiseert het bedrijf een financieringsmarge van € 26.000 in 2026. Dit geeft aan dat het bedrijf, na de investeringen van 2013, weer ruimte heeft om stappen te maken of een buffer op te bouwen. Echter met de investeringen van 2021 blijft de financieringsmarge beperkt tot slechts € 9.000 in 2026. Dit is een te beperkte marge om op termijn bijvoorbeeld een bedrijfsovername te kunnen financieren of vervolgstappen te kunnen zetten. Het verschil in financieringsmarge is dusdanig groot dat dit grote consequenties kan hebben voor het toekomstperspectief van de onderneming en de bedrijfsopvolging. Er staat een opvolger klaar. Het wordt nu lastig om het bedrijf over te nemen.

Voor het kalverenbedrijf met ruim 600 kalveren, dat een aantal jaren voor zijn pensioen zit, betekent het 172.000 euro aan extra investeringen en ruim 30.000 euro verlies aan bedrijfsresultaat. Het advies is dan ook om eerder te stoppen omdat de investeringen in deze korte tijd niet terugverdiend kunnen worden. Op basis van de opgestelde prognoses en de gekozen uitgangspunten, concludeert ABAB dat de extra investeringen als gevolg van de plannen van de provincie Noord Brabant een sterk negatief effect hebben op het toekomstperspectief van de onderneming. Het is onmogelijk om de benodigde investeringen in 4 tot 6 jaar terug te verdienen vanaf 2021. Het advies is dus het bedrijf te beëindigen.

Voor het legpluimveebedrijf met 33.000 kippen is het een extra investering van 110.000 euro en daalt het bedrijfsresultaat met 31.000 euro. Het bedrijf zal hierdoor in de toekomst moeite hebben om prijschommelingen in de markt op te blijven vangen en loopt het grote risico's ten aanzien van de continuïteit.

Het zijn slechts vier voorbeelden, maar ze laten wel goed zien dat de maatregelen desastreuze gevolgen op bedrijfsniveau hebben. Als de plannen doorgaan gaan veel veehouderij bedrijven er fors in inkomen op achteruit en komt iedere veehouderij voor dit soort afwegingen te staan.

Onze conclusie is dat bedrijfsopvolging wordt afgekapt, boeren onder de armoedegrens komen en innovaties onmogelijk worden gemaakt. Ook leidt het er toe dat een aantal bedrijven met een restschuld blijven zitten. Uiteraard zijn we bereid deze voorbeelden nader toe te lichten.

Flankerend beleid

GS geeft aan dat het flankerend beleid gaat ontwikkelen. Ze denkt daarbij o.a. aan het inrichten van een staderingsloket, het belonen van voorlopers, fiscale voordelen en leaseconstructies. We constateren dat het flankerend beleid nog totaal niet is uitgewerkt en het bedrag volstrekt ontoereikend is. GS geeft aan dat het flankerend beleid veel problemen moet oplossen. Al dat flankerend beleid is in feite helemaal niet nodig als GS, zich evenals de Provincie Limburg, gewoon aan het convenant gehouden had. Nu GS toch nieuw beleid wil, is het onverantwoord om zonder te weten wat het flankerend beleid precies in gaat houden, nu al zulke vergaande maatregelen door te voeren. Natuurlijk kan flankerend beleid helpen maar het lijkt nu vooral gebaseerd op wensdenken. Arrangementen voor goedkoper slopen en asbest saneren zijn er al lang. Daar lijkt de rek uit. Fiscale voordelen klinken leuk maar worden nooit exclusief voor Noord-Brabant geregeld. Een leaseconstructie of een achtergestelde lening hebben voordelen maar het blijven kosten die door de bedrijven opgebracht moeten worden. Geld reserveren voor innovatie is prima, maar daar is de grote meerderheid van veehouders die de maatregelen in 2022 moeilijk kan opbrengen, en dus niet meer kan en gaat investeren, niet mee geholpen.

Verdeling ontwikkelruimte

U geeft in de stukken aan dat de voorstellen er voor zorgen dat er meer ontwikkelruimte voor het overige bedrijfsleven komt. Dat steekt bij onze veehouders. Wij constateren namelijk dat de aangescherpte maatregelen tot 2021 geen ontwikkelruimte opleveren. Op de lange termijn heeft het enig maar beperkt effect. Extra ontwikkelruimte wordt van 2028 naar voren gehaald naar 2022. Als het echt om deze ontwikkelruimte te doen was, had GS met de boeren ook andere voorstellen kunnen maken. Daar was met ons over te praten geweest maar elk argument of aanbod is door GS van tafel geveegd.

In de discussie met PS geeft GS bijvoorbeeld aan dat ze geen mogelijkheid hebben om in de Programmatische Aanpak Stikstof schotten te zetten tussen de ontwikkelruimte van de sectoren. Dat klopt formeel maar GS had bijvoorbeeld strengere voorwaarden bij de uitgifte van ontwikkelruimte aan veehouders kunnen stellen. Sterker nog, dat gebeurt nu al in het geval dat de jaarruimte van 16% op is. Veehouders krijgen in die situaties alleen ontwikkelruimte als alle stallen met de beste techniek zijn toegerust. In de praktijk hebben

deze bedrijven zelden ontwikkelruimte nodig omdat ze bijna altijd in de emissies omlaag gaan. De industrie kent in die situaties veel minder strenge randvoorwaarden. GS had er bijvoorbeeld ook voor kunnen kiezen om ten onrechte afgegeven ontwikkelruimte uit de PAS terug te vorderen. Het gaat dan om bedrijven die ontwikkelruimte hebben gekregen maar hun plannen, zonder goede reden, niet hebben gerealiseerd. Ook kan er actief ingezet worden op het intrekken van vergunningen en kan in samenwerking met de gemeenten er voor gezorgd worden dat de bedrijven die meedoen aan de stoppersregeling ook echt in 2020 stoppen. Het argument dat de aanscherping van de Verordening Natuurbescherming nodig is vanwege de ontwikkelruimte voor de rest van de economie is dus niet steekhoudend. Er zijn alternatieven, die minder ingrijpend zijn en veel minder geld kosten, maar dan moet de Provincie Noord-Brabant er wel open voor staan.

Daarnaast hebben wij u in overweging gegeven toch in te zetten op een aanpassing van de Meststoffenwet, het principe van meten is weten (dus in en buiten de stal meten van emissies) en extra management maatregelen bij de melkveehouderij. Er is dus wel meegedacht, u moet het alleen wel willen horen.

Innovatie en vernieuwing

In de plannen wordt aangegeven dat GS op zoek wil naar nieuwe technieken, geen 'end of pipe' maar stalsystemen die goed zijn voor dier en mens en daarmee integraal duurzaam zijn. Dat juichen wij toe. Wij zijn ook al met een aantal van onze leden aan de slag met deze nieuwe technieken. U kent die voorbeelden en bent er vast al op bezoek geweest. Ook wij vinden het belangrijk dat deze technieken snel ontwikkeld en in de praktijk toegepast worden. Daar willen we samen met het agrobédrijfsleven en de kennisinstellingen een innovatiecontract over af sluiten. U kunt daarbij een voorbeeld nemen aan de provincie Limburg of Food Valley in Gelderland waar met dezelfde agenda wel op een positieve manier met het agrobédrijfsleven wordt samengewerkt. Daar mag met overheidsbeleid druk op staan, en dat stond die ook met 2028, de provinciale en de veelal aangescherpte gemeentelijke geurnormen en sterk sturend ruimtelijk beleid. De realiteit zal nu zijn dat deze innovaties nooit binnen 2 jaar operationeel worden (dan moet immers de aanvraag zijn ingediend en de keuze gemaakt). Dat betekent dat veel van onze veehouders gedwongen worden om te kiezen voor de huidige 'end of pipe' technieken, die zijn inhoudelijk en financieel getoetst, en het minimaal nog twintig jaar duurt voordat er een integraal nieuwe stal voor in de plaats komt. Daar zal niemand mee geholpen zijn.

Datum
5 juli 2017
Onderwerp

Blad
5 / 5

De plannen grijpen diep in bij de boerengezinnen. Met daarnaast verliezers bij milieu, burgers en dieren. Vier keer verlies dus. Terwijl er wél alternatieven zijn. Gééf partijen die ruimte, zeker nu het flankerend beleid nog niet is uitgewerkt. Als Provinciale Staten deze voorstellen toch goedkeuren kunnen wij niet anders dan op alle onderdelen een gang naar de rechter te maken. Daarmee is het Brabantse overlegmodel definitief ten einde en kent de dialoog alleen maar verliezers.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Janus Scheepers', with a stylized, cursive script.

Janus Scheepers
Portefeuillehouder Ruimtelijke Ontwikkeling ZLTO